

Фрагментарні форми (ескізи, етюди, нариси, образки, поезії в прозі). – К.: Наук. думка, 1989. – 688 с.; 19. *Успенский Б.А.* Семиотика искусства. – М.: Школа „Языки русской культуры”, 1995. – 360 с.; 20. *Чехов А.П.* Рассказы. – М.: Худ. литер., 1976. – 368 с.; 21. *Чехов А.П.* Толстый и тонкий: Рассказы. – М.: Худ. литер., 1985. – 400 с.; 22. *Яцків М.* Муза на чорному коні: Оповідання і новели. Повісті. Спогади і статті / Михайло Яцків. – К., 1989. – 846 с.; 23. *Munro Th.* The arts and theirs interrelations. – N.Y., 1951. – P. 424.

Махова К.С. (Ізмаїл, Україна)

Езопові сюжети в байках П.П. Білецького-Носенка

У статті розглядається питання художньої рецепції П. Білецьким-Носенком байок Езоп, яке розкривається в ракурсі інтерпретації традиційних сюжетів українським байкарем першої половини XIX століття.

Ключові слова: байка, сюжет, джерело, зміст, аналіз.

В статье рассматривается вопрос художественной рецепции П. Билецким-Носенко басен Эзоп, который раскрывается в ракурсе интерпретации традиционных сюжетов украинским баснописцем первой половины XIX в.

Ключевые слова: басня, сюжет, источник, содержание, анализ.

The article investigates the question of artistic representatives the Aesop's fables by P. Bileckii-Nosenko. It's revealed from the viewpoint of the interpretation the traditional plots by the Ukrainian fabulist of the first half of the XIX century.

Key words: fable, plot, source, analysis.

Байка як епічний літературний жанр нерідко зараховується до «вічних», традиційних жанрів літератури, як зазначив Б. Деркач, адже вона «своїм корінням сягає глибинних фольклорних джерел» [13, 3]. О. Потєбня влучно підкреслив, що саме цей жанр є одним із прийомів пізнання моральної сторони людського життя. За визначенням М. Степанова, «вона вийшла з надр народної свідомості і на всьому протязі свого багатовікового історичного розвитку була тісно пов'язана з народом, передаючи його мудрість, його сподівання, його протест проти гнобителів, його високі моральні ідеали» [20, 5]. Б. Деркач робить акцент на тому, що «у перші десятиліття XIX ст. байка міцно завойовує провідні позиції в національному художньому мистецтві, стає одним із домінуючих і найпродуктивніших жанрів у поезиці просвітительського реалізму» [12, 179].

Поєднуючи багатовікову обробку вже відомих античних сюжетів із пізнішими розробками в галузі поетичної мови і стилю в зображенні життєвих концепцій, спираючись на майже усталену композиційну будову і спробу використання українського фольклору, байка завжди викликала неабиякий інтерес українських письменників. У першій половині XIX ст. розпочинається новий етап у розвитку вітчизняної байки, який передусім пов'язаний з іменами Г. Сквороди, П. Білецького-Носенка, П. Гулака-Артемовського, С. Писаревського, О. Рудиковського, Л. Боровиковського, О. Бодяньського, Є. Гребінки,

П. Кореницького, П. Писаревського та багатьох інших. За визначенням Л. Задорожньої, байка на етапі свого літературного становлення стала «своєрідним містком», який поєднав бурлескну поезію і поезію серйозну, пафосну.

Жанр байки був об'єктом уваги багатьох учених (Л. Виготський, Л. Віндт, М. Гаспаров, В. Жуковский, Г.-С. Лессінг, О. Потєбня, В. Федоров та ін.), праці яких заклали основи літературознавчого студіювання байкарства. Байкарський доробок українських письменників розглядався під різними кутами зору. Українські вчені зробили вагомий внесок у розробку теорії жанру (Б. Деркач, В. Косяченко, В. Крєкотєнь, П. Хропко, Л. Безобразова), з'ясування природи байки (Ю. Клим'юк, В. Коваленко, О. Сидоренко), вивчення праць окремих митців (О. Бандура, Т. Білич, Л. Задорожня, В. Євдокимов, І. Пільгук, Т. Шевчук, І. Франко, О. Борзенко, Ю. Степанишина та ін.).

Аналізуючи розвиток байки в українській літературі XIX ст., слід зупинитися на постаті П. Білецького-Носенка, творчість якого залишилася недостатньо вивченою. В історії української літератури, на жаль, залишився ряд письменників, творчість яких простудійована не в повному обсязі, а в окремих випадках і частина їх творчого доробку залишилася невідомою для загалу. О. Білецький у праці «Українська література серед інших слов'янських літератур світу» (1958) робить акцент на тому, що «для того, щоб визначити своєрідність української літератури, треба взяти її літературний процес у цілому – як у визначних, так і в рядових його проявах» [1, 38]. П. Білецький-Носенко не отримав належного визнання за життя, його відносили до «рядових діячів національної культури доби становлення нового українського письменства» [12, 4]. Варто зауважити, що цей так би мовити «рядовий письменник» був поетом, байкарем, прозаїком, перекладачем, літературним критиком, лінгвістом, етнографом, мовознавцем та педагогом. Б. Деркач, проаналізувавши його творчий доробок, визначив, що український письменник був людиною «з живими інтересами і енциклопедичними знаннями» [12, 5]. «І можна з певністю твердити, що П. Білецький-Носенко, який протягом кількох десятиліть наполегливо працював у багатьох галузях знань, насамперед на ниві українського і російського письменства, який прагнув ознайомити Європу з славним героїчним минулим України, її багатющим фольклором, мовою, літературою, ставився до своєї творчості з цілковитою серйозністю...» [12, 5].

У XIX столітті «хронологічно першим, – стверджує Б. Деркач, – в українському письменстві звертається до літературної байки П. Білецький-Носенко» [12, 179]. Не можна не погодитися з літературознавцем, що серед українського літературного доробку українського письменника найпомітніше місце посідають байки. Вони побачили світ лише у 1871 році у збірці «Приказки в четьрех частях» [3], [4], [5], [6]. Крім українських байок, «П. Білецькому-Носенку належить “Сто басєн в четьрєстишиях” російською мовою, в яких він виступав як наслідувач французького поета і філолога кінця XVIII – першої половини XIX ст. Шарля Луї Мольво, автора книги байок “Cent fables en quarte vers chacune” (1820)» [11, 80].

Слід зауважити, що вивченню творчості письменника присвячено не так багато праць. Однією з найповніших розвідок, увага якої приділяється дослідженню життєвого і творчого шляху українського письменника, є монографія Б. Деркача «П.П. Білецький-Носенко: Життя і творчість» [12]. Творчість українського письменника стала об'єктом уваги таких учених, як-от: М. Зеров, Л. Задорожня, П. Хропко, І. Скрипник, А. Вінничук, Л. Самойлович, Ю. Полинєць та ін. Серед сучасних літературних студій варто виокремити публікації О. Горбонос [10], М. Добоні [15].

«Несучи в собі значний заряд гумору і сатири, – констатує І. Скрипник, – а водночас і глибоких роздумів про поведінку і характер людини, про місце людини в суспільстві, постійно звертаючись до сучасності, спираючись на рідний фольклор, на здобутки вітчизняної та світової літератури, байка відкривала новій українській поезії дальший шлях до народності й реалізму, збагачувала її тематику, ідеї, художні засоби» [19, 41]. Нова українська байка використовувала як підґрунтя два види джерел: вже усталені байкарські сюжети відомих авторів (Езоп, Федр, Лафонтен, І. Красицький, І. Крилов, Г. Сковорода та ін.) і фольклорну скарбницю (прислів'я, приказки, казки, анекдоти). В. Крєкотнем було зазначено: «Зіставлення різних варіантів одного і того ж сюжету показує, що запозичувані байки українськими авторами не механічно переписувалися, а більш-менш творчо переказувалися, перероблялися» [18, 21]. Українські байкарі початку ХІХ ст. (а П. Білецький-Носенко не є винятком) відходили від сухого переказу байок Езопа, вільно переробляли фабули античних байок, привносячи в їх інтерпретацію оригінальність, колорит, самобутність, творчий підхід та авторську манеру викладу вже відомих сюжетів.

Мета статті полягає у студюванні генетичних зв'язків байок П. Білецького-Носенка з класичним каноном. Предметом уваги вивчення є форми запозичення античних взірців та з'ясування авторської самобутності в тлумаченні традиційних байкарських сюжетів. Наукова новизна полягає у поглибленому компаративному аналізі античних фабул та їх новітніх художніх варіацій. Слід зауважити, що дослідження вчених обмежуються фактажем послуговування українським автором спадщиною Езопа і до тепер немає спеціальних студій, присвячених цьому питанню.

Створюючи нову сторінку в історії байки, українські байкарі, застосовуючи античні сюжети, давали їм нове життя. Підтвердження цієї ж думки можна знайти у статті Л. Віндт «Байка як літературний жанр» (1927), де підкреслено, що «потрапляючи на певний літературний ґрунт, як готовий, запозичений жанр, байка врістає в нього органічно, перекликаючись з іншими, суміжними жанрами, посилюючи та висуваючи свої сторони, які можуть виявитися співзвучними даному літературному середовищу» [7, 92]. П. Білецький-Носенко, на думку літературних дослідників, намагався «розширити зв'язки української нової літератури з світовою літературою, до ознайомлення українського читача з творами інших літератур..., а отже, й до розширення жанрових і стильових меж українського літературного слова (літературна

казка, байка, віршоване оповідання)» [12, 179].

Розглянемо зв'язок сюжетів-першоджерел та протосюжетів на прикладі байок П. Білецького-Носенка. Автор послуговувався досвідом античної, російської, німецької, французької спадщини, але найсуттєвіший відсоток належить класичним фабулам. Він писав також і оригінальні байки, що засвідчено у віршованій передмові до його збірки «Приказки в чотирьох частях» (сам письменник замість терміна «байка» використовує «казка»), де письменник сам звертає нашу увагу на використанні джерела, а також аудиторію, для якої байки-казки призначені:

«Тобі, народъ блаженной України...
Тобі, твоімъ синамъ,
Сі казки, мов діток моїхъ, ввіряю, –
Нехай розродяться в'твоемъ родочомъ краю!
Щобъ жадний те чувавъ
На дідовскої мові,
Що Дмитрієвъ, Криловъ, Хемніцеръ – москаліови,
А Геллертъ німцеві такъ гарно розказавъ;
Що Хлоріанъ, Хвочтенъ зъєднавши жваву Музу,
Пустуя, крутячись всіхъ краще написавъ
Жартливому Французу...
За те, кажу, идіть,
Казки, людей учити!» [3]

Збірка байок П. Білецького-Носенка містить 333 тексти, з яких близько 80 фабул відносяться до класичних взірців. Аналіз сюжетної лінії байок П. Білецького-Носенка у порівнянні з байками Езопа вказує на самобутність, оригінальність, творчий підхід українського письменника. Використовуючи вже відомий сюжет, замість простого сухого переказу, він надає йому нового життя, збагачує яскравими фарбами літературного слова.

Прикладами зразків, що демонструють прямий генетичний зв'язок з античною традицією, є такі байки, як-от: «Вовкъ та ягня» (у Езопа байка № 155), «Дровосікъ да смерть» (№ 60), «Дубъ та очереть» (№ 70), «Лисиця да цапля» (№ 385), «Левъ да пацокъ» (№ 150), «Старая вдовиця да дві наймички» (№ 55), «Осель в процесіі» (№ 182), «Квочка з золотими яйцями» (№ 87), «Лисиця да виноградъ» (№ 15), «Лебедь да кухаръ» (№ 277), «Лисиця да Цапъ» (№ 9), «Дворовий песь да голодний вовкъ» (№ 269), «Підтоптанний паничъ у пятьдесятъ літъ, да дві вдови» (№ 31), «Орель да жукъ рогаль» (№ 3), «Кішка, преліцованная в'дівчину» (№ 50), «Левъ з'осломъ на полюваньи» (№ 151), «Ермій да тесля» (№ 173), «Вовкъ одітий вівчаремъ» (№ 425), «Селянинъ да його діти» (№ 42), «Брухода всі іншіи состави» (№ 130), «Вкохавшіся левъ» (№ 140), «Корова да шкапа» (№ 181), «Соловей да ластівка» (№ 279) та ін. Крім цього, є байки, де П. Білецький-Носенко сам вказує на запозичення з Езопа: «Мужикъ да гадюка» (№ 176), «Гадюка да терпугъ» (№ 93), «Слонце да жаби» (№ 43).

Цілком доречно відзначити, що кожна байка П. Білецький-Носенка, незважаючи на запозичення та літературну переробку класичних сюжетів,

відрізняється своєю оригінальністю, яскравістю, авторською самобутністю. Зразком цього може бути українська байка «Орель да граць», зміст якої цілком пов'язаний з езопівською «Орел, галка і пастух» (№ 2), але незначні відмінності в назві і трактуванні моралі віддаляють її від простого переказу. Автор викриває суперництво Галки з Орлом (вона спробувала викрасти барана більшого за розміром, ніж Орел, але заплуталась кігтями в його руни; побачивши це, пастух спіймав її, обрізав крила і віддав дітям бавитись), змінює хід викладу моралі, чим акцентує нашу увагу на тому, що кожний поганий вчинок ми отримуємо по заслuzі:

Езоп
«Орел, галка і пастух»

«Суперництво з людьми
вишестоящими ні до чого не
приводить і невдачами викликає
тільки сміх» [8, 63].

П. Білецький-Носенко
«Орель да граць»

Ось розумь казки сей: бери по силі міхъ ,
Не то нарабишь сміхъ .—
А ще другій: в'ледачихъ совість глуха,
А злий-лихий примір'я долонь злодюзі
чуха;...
Або, чи удалось, не боячем карь,
Зробити зле-лихе великому злодюзі,
Малий, за меншій хвиль, добуде по
заслuzі [3, 50].

Прикладом вдалого запозичення античного сюжету, з привнесенням в нього посувної авторської інтерпретації деталей та ідейного навантаження, може слугувати байка П. Білецького-Носенка «Лисиця да цапля», яка співвідноситься з езоповим сюжетом «Лиса і Журавель» (№ 385) на рівні зображення міжособистісних взаємовідносин головних героїв, які вдавали добрі стосунки, лише заради змоги поглумитися один з одного. Український байкар представляє фабулу байки як діалог між суб'єктами дії, в якому Лисиця з самого початку насміхається над Цаплею:

«Прохала до себе разъ цаплю на обідь,
Щобъ над'цибатою кумою поглумитъся» [3, 22].

господиня пригощала дуже рідкою кашею, яку гостя була не спроможна скуштувати. Цапля незабаром помстилася своїй образниці тією ж гостинністю: пригостила її смачним обідом з вузького глечика. Український письменник повністю відходить від інтерпретації езопівської моралі, робить акцент на брехні як вищій людській ваді, що підкреслює:

«Лукаві брехуни, на вигадки багаті!

За брехні певно ждѣть собі брехней одплати» [3, 22].

Закономірно виникає асоціативний зв'язок байки Езопа «Дроворуб і Гермес» (№ 173) з відчутною індивідуальною інтерпретацією байки П. Білецького-Носенка «Ермії да тесля». В обох варіантах цієї фабули об'єктом засудження стає жадібність як людська вада. Сюжетна лінія побудована на інтризі прояву чесності Дроворубом, який втопив свою сокиру, але він відмовився від запропонованих Зевсом коштовних сокир (золотої та срібної) і наполегливо просив свою металеву. За його чесність бог нагородив його всіма трьома сокирами. Це спричинило появу задрісників, один із них при спробі зробити те ж саме не витримав тест на чесність

та людяність, він запевняв, що загубив саме золоту сокиру, чим викликав гнів бога і не отримав нічого. В моральному висновку автор розмірковує про міць божої сили та про покарання за прояв будь-яких людських вад:

«Що той, над' смертю хто з' предвіку має власть,
Себа в' обмань не вдасть» [4, 22].

Прямий зв'язок байки «Дворовий Песь до голодний вовкь» виникає з байкою Езопа «Вовк і Собака» (№ 269). Взявши за основу лаконічну інтерпретацію фабули Езопа, український автор зумів майстерно зобразити соціальну нерівність, розширив рамки потрактування езопівської ідеї, збагатив свій текст жвавими діалогами, яскравими смисловими деталями, наприклад, у зображенні нібито гарного життя й обов'язків хазяйського пса. Проте мораль в обох інтерпретаціях зводиться до того, що краще жити гірше, але бути вільною людиною: «на золотий ланцюг не проміняю волі» [3, 5].

Ідентична основа сюжетної лінії вбачається в байці П. Білецького-Носенка «Селянинь да його діти» із однойменною езопівською фабулою. В ній розповідається про селянина, який перед смертю розповів дітям про закопанний на городі скарб. «Слухняні» діти перекопали всю землю, але не знайшли багатства. Замість цього вони отримали добрий врожай. Український письменник, наслідуючи античного автора, робить акцент на важливості праці в житті кожної людини:

«Отець синамь хотів у вічі доказати,
Що праця певний кладь» [5, 124].

За аналогічним сценарієм розгортається сюжет байки національного письменника «Вкохавшийся левь» та байки Езопа «Лев і Селянин» (№ 140). Українська варіація майже повністю репродукує античний сюжет: Лев закохався в селянську доньку та захопив на ній одружитися, батько погодився за умови видалення зубів Леву. Після екзекуції на Лева натравили собак, що змусило його тікати. Національна байка відрізняється не тільки зміною в назві, виразними самобутніми деталями, але й у трактуванні моралі, яка помітно відрізняється у двох байкарів. П. Білецький-Носенко наголошує на любові як на великому почутті, що має силу змінювати життєві принципи будь-кого, а Езоп демонструє закономірний результат небачності:

Езоп
«Лев і Селянин»

«Байка показує, що навіть той, хто був страшний ворогам, стане для них легкою здобиччю, якщо необдумано їм повірити і сам себе позбавить всього» [8, 104].

П. Білецький-Носенко
«Вкохавшийся левь»

«Коли пан Леля втне кохання стрілою,
Із'плигузьде й левь з'розумной головою» [5, 7].

Байка П. Білецького-Носенка «Квочка з'золотими яйцями» генетично сягає корінням до античної «Гуска, що несе золоті яйця» (№ 87). Інтерпретація фабули зовсім ідентична, суттєві розбіжності вбачаються в тлумаченні моралі, саме тому вона стала об'єктом нашої уваги. Автор української байки, на відміну від Езопа, красномовніше пише про жадібність та користолобство:

Езоп

«Гуска, що несе золоті яйця»

«Так часто люди користолобиві,
льстяться на більше, але втрачають і
те, що мали» [8, 89].

П. Білецький-Носенко

«Квочка з'золотими яйцями»

«Ось ще вамь учта, скнарі!
Ви злидні, ніч и день
Мордуєтесь як більш надбать собі
в'кишень,
Да з'жизні робите собі пекельні
кари;
А що бува найгіршь,
Ви надто на лихо зхибаєтесь
в'рахунці:
Здається розічли, по вашій думці
Вамь доведеться більшъ,
Аж тільки вийде шишь» [4, 35].

Проведене дослідження дозволило відстежити генетичні зв'язки байкарського доробку українського письменника першої половини ХІХ ст. П. Білецького-Носенка з класичними традиціями жанру, висвітлити питання наслідування ним традиційного канону та виявити самобутні риси. Порівняльний аналіз сюжетів-першоджерел дозволяє встановити таку типологію байок у літературній спадщині П. Білецького-Носенка:

1) прями наслідування Езопових творів з незначною художньою деталізацією («Мужикъ да гадюка» (№ 176), «Гадюка да терпугъ» (№ 93), «Слонце да жаби» (№ 43), «Дровосікъ да смерть» (№ 60), «Старая вдовиця да дві наймички» (№ 55), «Вовкъ та ягня» (№ 155), «Квочка з золотими яйцями» (№ 87), «Лисиця да виноградъ» (№ 15), «Осель в процесії» (№ 182), «Дубъ та очереть» (№ 70), «Дворовий песь да голодний вовкъ» (№ 269) та ін.);

2) художні переробки традиційних езопівських сюжетів («Підтоптанний паничъ у пятьдесять літь, да дві вдови» (№ 31), «Брухода всі іншіи состави» (№ 130), «Соловей да ластівка» (№ 279), «Селянинъ да його діти» (№ 42), «Корова да шкапа» (№ 181), «Ерміи да тесля» (№ 173), «Вкохавшийся левъ» (№ 140), «Вовкъ одітий вівчаремъ» (№ 425), «Лебедь да кухаръ» (№ 277), «Кішка, преліціованная в'дівчину» (№ 50), «Левъ з'осломъ на полюваньи» (№ 151) та ін.).

Характер художньої рецепції П. Білецького-Носенка свідчить про авторську оригінальність і творчий підхід до усвідомлення античних сюжетів. Окрім П. Білецького-Носенка, Езопа наслідували В. Маслович, Л. Боровиковський, Є. Гребінка, О. Рудиковський, П. Кореницький та багато інших. Кожна така спроба була вагомим внеском у розробці байки як самостійного жанру на сторінках української літератури. Вітчизняний байкар порушував соціальні, моральні, національно-побутові проблеми, викривав беззаконня і несправедливість, надавав цьому національний колорит і авторську самобутність, тим самим зробив спробу відобразити основні риси просвітительського романтизму.

Перспективними напрямками подальшого студювання української байки першої половини XIX ст. є студювання й аналіз характеру взаємовпливу українських, російських та польських байкарів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Білецький О.І.* Збір. праць: У 5-ти т. – К.: Наукова думка, 1965. – Т. 2. – 671 с.; 2. *Білецький-Носенко П.П.* Поезія / Упоряд., вступ. стаття і прим. Б.Деркача. – К.: Радянський письменник, 1973. – 331 с.; 3. *Білецький-Носенко П.П.* Приказки: В 4 ч. – К., 1871. – Ч. 2. – 142 с.; 4. *Білецький-Носенко П.П.* Приказки: В 4 ч. – К., 1871. – Ч. 3. – 132 с.; 5. *Білецький-Носенко П.П.* Приказки: В 4 ч. – К., 1871. – Ч. 4. – 133 с.; 6. *Білецький-Носенко П.П.* Приказки: В 4 ч. – К., 1872. – Ч. 1. – 123 с.; 7. *Виндт Л.Ю.* Басня как литературный жанр // Поэтика. Сборник статей. – Л.: Academia, 1927. – Вып. 3. – С. 87 – 101; 8. *Гаспаров М.Л.* Басни Эзопа. – М.: Наука, 1968. – 320 с.; 9. *Горбонос О.* Українська літературна казка 10 – 30-х років XIX ст.: автореф. кан. філол. наук. 10.01.01. – Херсон, 2008. – 24 с.; 10. *Горбонос О.* Генотворчі аспекти проблематики літературних віршованих казок П. Білецького-Носенка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nbuv.gov.ua; 11. *Деркач Б.А.* П. П. Білецький-Носенко // Радянське літературознавство. – 1972. – № 7. – С. 67 – 81; 12. *Деркач Б.А.* П.П. Білецький-Носенко: Життя і творчість / АН УРСР. Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка. – К.: Наукова думка, 1988. – 229 с.; 13. *Деркач Б.А.* Українська байка. – К.: Дніпро, 1983. – 463 с.; 14. *Деркач Б.А.* Українська дожовтнева байка. Антологія. – К.: Радянський письменник, 1966. – 344 с.; 15. *Добоні М.І.* Образно-сюжетна специфіка творів рукописної збірки Павла Білецького-Носенка «Сто басен в четьрестишиях», що зберігається у відділі рукописів інституту літератури НАН України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nbuv.gov.ua; 16. *Жулинський М.Г., Бондар М.П., Яценко М.Т.* Історія української літератури XIX століття: У 2-х кн. Кн. 1. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.; 17. *Кислий Ф.С.* Изучение басни в школе: Пособие для учителей. – К.: Рад. школа, 1982. – 128 с.; 18. *Крекотень В.І.* Байка в українській літературі XVII – XVIII ст.: Пам'ятки давньої української літератури. – К.: ФРУРСР, 1963. – 200 с.; 19. *Скритник І.П.* Історія української літератури (перша половина XIX століття). – К.: Вища школа, 1980. – 328 с.; 20. *Степанов Н.Л.* Русская баяна XVIII – XIX вв. – Л.: Советский писатель, 1977. – 656 с.; 21. *Ткачук С.В.* Афористичність української авторської поетичної байки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nbuv.gov.ua; 22. Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х кн. / Навч. посібник для вищих навч. закладів, за ред. *О.В. Сухомлинського.* – К.: Либідь, 2005. – Кн. 1. – 624 с.; 23. *Хропко П.П.* Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття). – К.: Либідь, 1992. – 512 с.

Мацькович М.Р. (Дрогобич, Україна)

Послідовність нарації та її часова перспектива в повістях Анджея Кусьневича

Стаття знайомить нас з особливостями творчості Анджея Кусьневича. Досліджується один із аспектів нарації польського прозаїка XX ст. Увага зосереджена на співвіднесенні часу нарації та часу історії, а також часових параметрах розгортання історії.

Ключові слова: Кусьневич, нарація, простір, час, історія.